

צבת בצבת עשויה

הרינו שמחים להגיש לקוראינו ולכל אוהבי יידיש בארץ ובעולם את החוברת השלישית של 'חוליות'. חוג הקוראים והחותמים על 'חוליות' התרחב במידה רבה, וכן גבר הביקוש אחר החוברת הראשונה, שאזלה לחלוטין.

בראש וראשונה רצוננו לברך את הפרופסורים רות וייס, ברברה קירשנבלט-גימבלט וחנא שמרוק על הסכמתם להצטרף אל מועצת המערכת, המהווה משענת ציבורית ומדעית למפעל 'חוליות' ועידוד מתמיד לעושים במלאכה.

הופעת כתבי-העת 'חוליות' עורר חוקרים רבים, באשר הם שם, לכתוב ולהציע את עבודותיהם לפרסום. והחומר רב מאד וטוב מאד מאד. מתוך רצון לכלול בחוברת השלישית עבודות רבות, נאלצנו לצמצם ולדחות לחוברת הבאה מאמרים ורשימות, שאמנם כבר הוכנו לפרסום. דחינו, למשל, את המדור 'ממדף הספרים' ובו סקירה מקיפה על כתבי-עת מדעיים וספרותיים ביידיש, שראו אור בשלהי 1994 וב-1995, כגון 'יוואָבלעטער 2, אָקספּאָרדער יידיש 3, די גאַלדענע קייט 139, 140, 141, ירושלימער אַלמאַנאַך 24, אויפֿן שוועל, יידישע קולטור וכתבי-העת די פען, וכן רשימות על ספרים ופרסומים אחרים. נמלא חסר זה בחוברת הרביעית. רצוננו כאן לציין, שחלק מסויים מן החומר המופיע בחוברת מתורגם מלשונות אחרות (בעיקר מאנגלית ומיידיש), ועבודות אחדות כבר פורסמו בלשוונותיהן כה וכה. מן הראוי לומר, שאנו בוחרים בחומר שמעודו לא פורסם בעברית ויש בו, לדעתנו, ערך מדעי ולימודי לקוראי העברית, המבקשים להתקרב למטמוני תרבות יידיש.

אשר לתרגומים: החלטנו לא לפרסם את שמות המתרגמים של המאמרים והמסות. הטקסט בלבושו העברי הוא כולו על אחריות מחברו. לעומת זאת נוסף לפרסם את שמות המתרגמים של יצירות ספרות ביידיש. תרגומים אלה – המתרגם אחראי להם.

ומעניין לעניין. השותפות בין אוניברסיטת חיפה לבין אוניברסיטת תל-אביב הולכת ומתהדקת. אנחנו עומדים בקשר הדוק עם ראש תכנית לימודי היידיש באוניברסיטת תל-אביב וראש החוג ליידיש באוניברסיטה העברית בירושלים, ד"ר אברהם נוברשטרן. יחד נטכס עצה כיצד לשתף במפעל שלנו חוקרי יידיש צעירים.

הרינו שמחים לציין את ההגברה המאסיבית של התמיכה בחוליות מצד מכון 'הבונד' באוניברסיטת חיפה והידוק הקשרים עם ראש המכון הד"ר דניאל גוטוויין. וכן רצוננו לציין בתודה רבה את התמיכה הנדיבה של הקרן ע"ש אברהם יצחק לרנר מתל-אביב והיור של קרן זו – הגב' עפרה אליגון.

ידוע לנו, שבין חוקרי יידיש, יודעיה ואוהביה, קיימים ויכוחים וחילוקי-דעות בנושאים עקרוניים, כגון בבעיות אורחות הכתיב. הביקורת ההדדית במסלולי הפולמוס היא לא פעם חריפה ואף חריפה ממנה. כתב-העת חוליות יעמוד מחוץ לכל מחלוקת ויקדיש את הדפים שלו רק לערכים החיוביים הבלתי-נדלים הטעונים וקיימים בתרבות יידיש לכל ענפיה.

בחוברת השנייה פרסמנו את הסיפור של שלום-עליכם אלעמען גלייך ואת תרגומו בידי אריה אהרוני (בשווה לכול), בעמ' 91-125. בינתיים מצאנו בספרייתו הפרטית של אוהב ספרות יידיש וחוקר התיאטרון עזרא להר ז"ל מחיפה כרך קטן של שלום-עליכם בעברית (חוברת זיכרון), שראה אור בעיר צפת, בדפוס 'הגליל', בתרע"ז (1917). כשנה אחרי פטירתו של שלום-עליכם. את הכרך תרגם והוציא לאור י. קרניאל. בדברי המבוא הוא כותב בין היתר: "יעבשיו, במלאות שנה אחת אחר פטירתו של המנוח שלום-עליכם ז"ל אספתי קצת ממיטב יצירותיו שלא תורגמו לעברית ולא באו לדפוס ע"י אחרים ויחד חיברתי לתוך חוברת מיוחדת – קודש לזכר נשמתו ולבת-שירתו של הסופר והמשורר האדיר שלנו. תהי נא חוברת זיכרון זו על קברו של המנוח כאגודת פרחים עבריים מארץ אבות אשר עליהם לא יבולו וריחם לא יפוג עד דור אחרון..." בין ארבעת הסיפורים שנבחרו על-ידי המתרגם נמצא גם הסיפור חלק כחלק [בעמ' 39-58], שהוא הוא הסיפור אלעמען גלייך הנ"ל.

אחרון אחרון חביב: אנו מבקשים להודות למרים לוריא על הקלדותיה המדוייקות, לאברהם גורן מקיבוץ מרחביה על הגהות הניקוד שלו ולמרים זיידאן מהוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה על עצותיה הטובות. וכן מגיעה תודה לדפוס צור-איות בירושלים על עבודת ההדפסה המצויינת ועל שיתוף הפעולה הידידותי.

המערכת